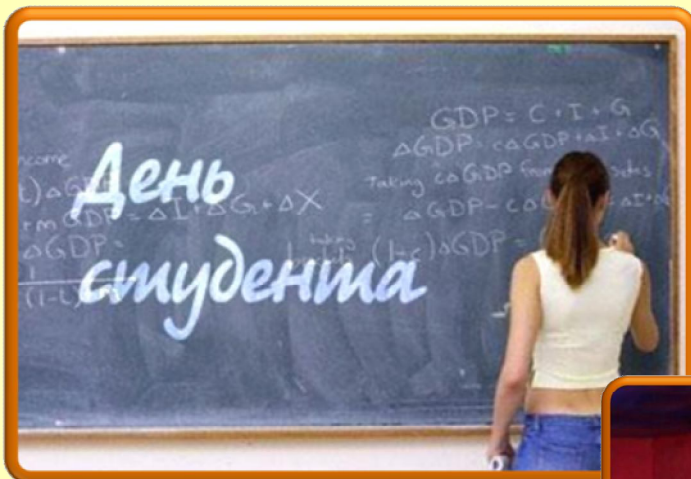

листопад 2012 р., № 11 (74)

Життя студентське – спогади яскраві!

Студентські роки є найяскравішим і найвеселішим періодом у житті кожної людини. Скільки всього спливає на думку, коли згадуєш стіни університету, рідну групу, вимогливих, але добрих і розуміючих викладачів. За

ми проти юних патріотів. Сьогодні в Україні головною метою відзначення Дня студента є сприяння формуванню національно-патріотичних почуттів та духовного збагачення молоді. Важко сказати скільки у цей день патріотів, але їм точно є що згадати про святкування 17 листопада.

День студента на Сумщині відзначають не менш весело і шумно. У цьому році вулицями міста роз'їжджав незвичайний тролейбус, а маршрут його був під назвою «Космодром–Кампус». Основна мета полягала у тому, аби об'їхати всі університети міста, збираючи по дорозі трохи переляканих, проте в результаті задоволених пасажирів. Такий відпочинок придумали активісти "Студесреспубліки", які виїхали від СумДУ, по дорозі навідалися до СДПУ ім. Макаренка, Академії банківської справи НБУ та СНАУ, де і була кінцева зупинка. Уся подорож супроводжувалась веселими піснями, пусканням мильних бульбашок і поїданням ласощів.

У цей день кожен з університетів проводить

роки навчання не лише здобуваються знання та диплом про вищу освіту, але й з'являються гарні друзі, цікаво проходить вільний час і поки що стороною омивають проблеми власного сімейного життя, однак, зрозуміло, що не всіх. Дискотека, прогулянки до ранку, пам'ятні побачення, пісні біля вогнища, приємні зустрічі з друзями... хіба Вам немає чого згадати?! Незалежно від місця проживання, віку, національної приналежності з нами завжди буде залишатись наше яскраве студентство.

власні розважальні заходи, де головними учасниками і глядачами стають безпосередньо студенти. Факультет економіки та менеджменту СумДУ підготував особливу привітальну програму, з якою зустрічав усіх, хто того дня поспішав на пари. Так, у фойє різних корпусів університету можна було зустріти переодягнених в яскраві костюми, розмальованих і бадьорих студентів, які просто під час занять заходили до аудиторій з метою привітати зі святом та подарувати гарний настрій. Щорічно у приміщенні актового зали проходить цікавий концерт. У цьому році вся молодь святкувала у нічному клубі "Фортуна", де спеціально для учнів політеху була організована програма "The party show".

Проте не всі сумчани пішли танцювати, а тому в стінах Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д.С.Бортнянського відбувся театралізований захід. Тут можна було оцінити не лише безмежну фантазію та винахідливість молоді, але й насолодитись запальним концертом.

У нашій державі День студента святкують двічі: 17 листопада і 25 січня. Однак перша дата є офіційною і зазначена в законодавстві країни. А вперше свято відзначили у 1946 році, коли воно було прийняте на Всесвітньому конгресі студентів у Празі в пам'ять про антифашистські виступи чеських студентів у листопаді 1939 року, що закінчилися масовими каральними акціями.

На початок нового 2012/13 навчального року у 5 закладах III-IV рівнів акредитації (університети, академія) та 10 – I-II рівнів акредитації (технікуми, коледжі) здобували вищу освіту 45,7 тис. студентів.

ОСВІТЯНИ В РАМКАХ ЄВРОРЕГІОНУ

14 листопада в місті Свобода Курської області Російської Федерації відбулись урочисті заходи, присвячені 5-ій річниці співробітництва в рамках євро регіону «Ярославна». Відбулось засідання круглого столу «Перспективні моделі прикордонного співробітництва. Євро регіон «Ярославна» - 5 років успішного партнерства».

Сумщина і Курщина успішно здійснюють спільні освітянські проекти. За участю сумської молоді проведено Міжнародний табір студентського активу «Слов'янська співдружність» та Міжнародний студентський табір «Ближче друзі до друзів». Історики і науковці Курщини та Сумщини розробили новий маршрут для екскурсій, який проходить у цих двох областях. Це шлях князів Ігоря і Всеволода, описаний в

«Слові о полку Ігоревім».

На спільній зустрічі освітян запланована подальша співпраця у науковому, патріотичному, дослідницькому напрямках.

До речі, у складі делегації освіти Сумщини представляв Живодьор Володимир Федорович, ректор Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, доцент, професор кафедри державного управління та педагогічного менеджменту, академік Академії соціальних і педагогічних наук (м. Москва).

ВИСОКІ ОЦІНКИ ВІД ЕКСПЕРТІВ

Представники Державної інспекції навчальних закладів України залишилися задоволеними матеріально-технічною базою навчальних закладів та впровадженням інноваційних проектів в освіті Сумської області.

Експерти ознайомилися із організацією навчального процесу, розвитком вищої, професійно-технічної освіти та позашкілья.

Зокрема, відзначено покращення матеріально-технічної бази – тільки у 2012 році навчальні заклади області отримали 36 автобусів, майже 1000 комп'ютерів. Нині 310 шкіл Сумщини обладнані мультимедійними дошками, що дозволяє ефективніше проводити заняття.

Головним же здобутком вищої освіти нової Сумщини названо зведення двох корпусів СумДУ - у Сумах та Шостці.

ЗГАДАТИ ПЕДАГОГА Й АВТОРА СЛОВНИКА

Сумщина готується до відзначення 150-річчя з дня народження українського письменника, педагога, історика, публіциста, громадського діяча Бориса Грінченка.

За словами заступника голови облдержадміністрації Тамари Іщенко, в області проводиться велика робота з ушанування пам'яті про видатну особистість.

З її слів, до відзначення ювілейної дати, у 2013 році, планується реконструювати будову колишнього двокласного земського училища у селі Нижня Сироватка Сумського району, де свого часу вчителював Борис Грінченко.

Борис Грінченко

(1863—1910)

«Приміщення можна використовувати як позашкільний навчальний заклад чи музей Бориса Грінченка», – переконана Тамара Іщенко.

На громадське обговорення планується винести пропозицію щодо присвоєння Нижньосироватській загальноосвітній школі I-III ступенів імені Б.Д.Грінченка.

У культурно-мистецьких, музейних, бібліотечних та освітніх закладах Сумщини буде проведено низку просвітницьких заходів: тематичні уроки, лекції, літературні вечори, документальні виставки, науково-практичні конференції тощо.

Упроваджуємо проектні технології в початковій школі

Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 нещодавно зустрічала гостей – молодих учителів початкових класів області. На базі цього навчального закладу проведено заняття обласної школи молодого вчителя початкових класів «Використання проектної методики та її дидактичних можливостей у початковій школі».

У ході пленарного засідання розкрито особливості використання проектної методики в початковій школі. Заступник начальника відділу освіти Ольга Володимирівна Протазова охарактеризувала стан і перспективи розвитку освіти в місті; методист із початкового навчання Гетьман Оксана Миколаївна зупинилася на науково-методичних засадах упровадження методу проектів у початковій школі; директор ЗОШ I-III ступенів №5 Галина Григорівна Шишкова розповіла про умови, що створені в закладі для організації особистісно орієнтованого навчання. Олена Вікторівна Рябухіна, заступник директора Охтирської ЗОШ №5, доповіла про метод проектів як засіб створення умов для всебічного розвитку особистості учня початкових класів. Про особливості впровадження методу проектів у початковій школі повідомила Світлана Миколаївна Шиленко, учитель початкових класів Охтирської ЗОШ I-III ступенів № 8.

Учасники заходу відвідали уроки вчителів-методистів Гопко Наталії Григорівни та Кондратенко Людмили Михайлівни.

Під керівництвом Наталії Григорівни першокласники разом зі своїми батьками готувалися до міні-проекту: пізнавали рідне місто, вивчали його історію, літературну спадщину, досліджували визначні місця. З допомогою вчителя учні об'єдналися у дослідницькі групи: художники, дослідники, журналісти, літератори, рекламники, екологи. Перша група працювала за девізом «Я малюю край різнокольоровий, щоб розповісти, який він чудовий!», друга група знаходила інформацію про історію походження міста, історичні місця, третя вивчала літературно-поетичну спадщину місцевих поетів, четверта - складала літературно-художню композицію про рідний край, п'ята - досліджувала тему «Охтирщина – край найкращих трудівників і майстрів», шоста - з'ясувала питання «Що можна зробити для того, щоб Охтирщина процвітала?». Результатом спільної роботи став міні-проект «Моє рідне місто. Моє улюблене місце відпочинку».

Людмила Михайлівна Кондратенко разом із учнями другого класу у ході підготовки до уроку позакласного читання добирали інформацію з довідкової літе-

ратури, Інтернету, підручників. Група «Дослідники» працювала над змістом казок, поповнювала класну «Скриньку цікавих слів». «Пошуковці» шукали прислів'я про вади й позитивні риси характеру, готували до випуску збірку «Усна народна творчість», куди увійшли прислів'я та ілюстрації. На уроці використовувалися мультимедійні технології, інтерактивні методи навчання, лунало виразне читання віршів, другокласники опрацювали японську казку «Пагінець місячного дерева», інсценізували фрагмент казки «Двоє жадібних ведмежат». У підсумку уроку серед багатьох рис характеру діти вибрали ті, що є справжнім скарбом і взяли їх із собою.

Підсумком проектної діяльності учнів третього і четвертого класів стало свято «Осінніми стежинами». Його підготували вчителі Семененко Ганна Володимирівна

та Кохан Тамара Іванівна. Молодші школярі ознайомилися з традиційними українськими іграми та забавами, прислів'ями та приказками, вели спостереження за змінами в природі, дослідили звичаї відзначення осінніх свят в Україні, виготовили вироби з природного матеріалу, підготували виставку малюнків на осінню тематику.

Учасники заходу із зацікавленням переглядали матеріали педагогічної виставки «Проектні технології в початковій школі: вивчаємо, досліджуємо, упроваджуємо», підготовлені вчителями початкових класів міста.

Приємним сюрпризом для всіх стали виставки виробів декоративно-ужиткового мистецтва, осінніх букетів, котрі підготували учні Охтирської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5. Запамяталася гостям і екскурсія до шкільного музею-землянки, яку провів учитель історії цієї школи Віктор Володимирович Жадан.

У ході підведення підсумків роботи молоді вчителі відзначили, що захід збагатив їхню педагогічну скарб-

ничку, допоміг розібратися у незрозумілих аспектах упровадження проектної методики в початковій школі.

Підвівши підсумки роботи обласної школи молодого вчителя «Використання проектної методики та її дидактичних можливостей у початковій школі», хочеться відзначити високий рівень підготовки проведення заходу та подякувати його організаторам.

Ніна ГАНЖА,

методист з початкового навчання Сумського ОІППО

Інтелектуальні змагання юних економістів Сумщини

З 5 по 7 жовтня 2012 року в Сумах відбувся II обласний турнір юних економістів. Порівняно з попереднім турніром розширилось представництво та кількість учасників – 18 команд у складі 93 старшокласників із міст Суми, Глухів, Шостка, Конотоп, Ромни, Кролевець, смт. Краснопілля (на I турнірі було 14 команд і 69 учасників).

Турнір проводився на базі Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України».

До оцінювання змагань було залучено журі у складі досвідчених викладачів цього закладу, у тому числі і 4-х докторів економічних наук. Очолила журі доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи ДВНЗ «УАБС НБУ» Васильєва Тетяна Анатоліївна. Обов'язки експерта-консультанта виконував Петрушенко Юрій Миколайович, докторант Сумського державного університету, кандидат економічних наук. Для гри командам було запропоновано 14 запитань економічного змісту. Завдання турніру складені на основі завдань VIII Всеукраїнського турніру, фінал якого 29 жовтня – 3 листопада також проводився в Сумах.

Під час гри кожна команда випробує себе в ролях: доповідача (Д), опонента (О), рецензента (Р), спостерігача (С). Турнір проводиться за олімпійською системою в три етапи: чвертьфінал, півфінал, фінал. До півфіналу вийшло 9 команд, які були розбиті на 3 групи. До фіналу виходила одна команда з групи.

Учасники гідно оцінили матеріально-технічне забезпечення академії: аудиторії мають сучасний дизайн, обладнані зручними меблями; встановлені інтерактивні дошки та мультимедійні системи. Використання комп'ютерних технологій надало турніру динамізму та наочності. Більшість команд у своїх доповідях використовувало комп'ютерні презентації. Усі підрахунки оцінок журі, командних та особистих рейтингів відразу записувались на інформаційну дошку під час проведення змагань. Це зробило процес визначення переможців прозорим і відкритим для учасників.

Отже, у фіналі Турніру, який відбувся в чудовій актовій залі Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України», грали достойні з достойних команди: «Парус» (Роменська загальноосвітня школа № 5 Роменської міської ради, керівник Бартош Є.М.), «Рекет» (Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Конотопської міської ради, керівник Олех Л.М.), «17 хвиля» (Сумська спеціалізована школа № 7 м. Суми, керівник Філатова С.Ю.) Переможцем фінальної гри стала команда «Парус». Друге місце поділили між собою команди «Рекет» та «17 хвиля».

Їхня участь у фінальних боях визначилася за кращими від інших учасників змагання знаннями предмета, умінням моделювати ситуації, формулювати думку, а найголовніше – відстоювати її в наукових дискусіях.

Дипломи третього ступеня отримали команди: «Незалежні» (Конотопська спеціалізована школа № 12 Конотопської міської ради, керівник Грибко О.В.), «Престиж», «Ad astra» (Олександрівська гімназія, м. Суми, керівник Пишкіна О.В.), «Десятка» (Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 ім. О. Бутка, м Суми, керівник Красуля В.М.), «Orgiterra» (Сумська гімназія № 1 м. Суми, керівник Гончаренко М.М.) та «Альянс» (Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 м. Суми, керівник Ткаченко Н.М.).

Не залишилися без нагород і учасники інших ко-

манд. Усі вони отримали подарунки. А це команди: «Альтанка» (Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7, м. Суми), «Ва-банк» (Олександрівська гімназія, м. Суми), «Удар» (Державний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» ім. І.Г. Харитоненка, м. Суми), «Ліцеїст» (Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів – ліцей Шосткинської міської ради), «Кролевецький рушничок» (Кролевецька загальноосвітня школа № 2 ім. М.О. Лукаша Кролевецької районної ради), «Борис і ко», «Інтерни» (Глухівська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів ім. М.І. Жужоми Сумської

обласної ради), «Стимул» (Краснопільська гімназія Краснопільської районної ради), «Економіка» (Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 25 м. Суми).

Крім того, були визнані кращими в номінаціях: «Кращий капітан команди» – Костенко Альона з команди «Парус», м. Ромни; «Кращий рецензент» – Філатов Владислав з команди «Десятка», м. Суми; «Кращий опонент» – Хукаленко Денис з команди «Незалежні», м. Конотоп; «Кращий доповідач» – Лінчак Анна з команди «Рекет», м. Конотоп.

Підсумовуючи події Турніру, слід насамперед висловити щире вдячність господарям турніру, зокрема: Єпіфанову А.О., ректору ДВНЗ «УАБС НБУ»; Школьник І.О., проректору з навчальної роботи ДВНЗ «УАБС НБУ»; Васильєвій Т.А., завідувачу кафедри банківської справи ДВНЗ «УАБС НБУ»; Олещук М.Г., асистенту кафедри банківської справи ДВНЗ «УАБС НБУ», а також всім викладачам і асистентам, які були у складі журі II обласного турніру юних економістів Сумщини.

Господарі турніру – Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» створили всі умови для проведення турніру на високому рівні. Учасникам турніру було забезпечено комфортне проживання та 3-х разове харчування. За що їм – особлива подяка.

Турнірний рух невпинно розвивається. Тож бажано усім учасникам майбутніх турнірних змагань успішних виступів та запрошуємо до участі в них талановитих учнів, аби випробувати себе у новому виді діяльності.

Володимир ПОПОВ,
методист географії та економіки
Сумського ОІППО

Кириківська школа відсвяткувала свій перший сторічний ювілей

Гостей школи зустрічали традиційними хлібом - сіллю. А потім була екскурсія. Вшанувати педагогів та ще раз пройтися коридорами будівлі, яка свого часу була мовчазним свідком дружніх бесід, дотепних шкільних витівок та перших життєвих уроків, прийшло декілька поколінь випускників: хтось сивочолий, хтось заклопотаний вихованням уже своїх діточок, а хтось ще зовсім молодий. На ювілейні урочистості завітали також і вчителі-пенсіонери, яких вітали вже теперішні школярі. Адміністрація школи підготовку до свята розпочала заздалегідь - поновили шкільний музей, для якого добирали фотографії, збирали цікаві історії з життя випускників. Усі робили це з величезним ентузіазмом і любов'ю.

Під час екскурсії нинішній директор школи Оксана Кузьменко повідомила, що в стінах навчального закладу було виховано тисячі дітей. Серед колишніх учнів є визначні вчені, військові, лікарі, інженери, керівники підприємств тощо. А дехто спочатку навчався тут, а згодом став учителем у місцевій школі. "За долями випускників можна вчити історію не лише Кириківки, а й усієї держави", - зазначила Оксана Кузьменко.

А основні урочистості до ювілею школи відбулися цього дня в місцевому будинку культури, куди на концерт шкільним дзвоником запросила усіх гостей нинішня юна учениця школи.

Ведучі свята доручили розпочати урочистості випускнику школи 1954 року Володимирі Дядюшку, який зараз мешкає в Конотопі і нечасто буває на батьківщині. Не зважаючи на довгий час, що пройшов після закінчення школи, Володимир Васильович зберіг яскраві спогади про навчання, пригадав своїх однокласників, шкільну дружбу, учителів. Особливо тепло колишній випускник відзивався про свою першу вчительку Дарію Іванівну Жукову, згадував її теплі, добрі, а коли потрібно — суворі очі. Як виявилось, Володимир Дядюшко — чудовий співак і саме про учительські очі він і заспівав у своїй пісні. Виступ колишнього випускника всі присутні вітали бурхливими оплесками.

Із вітальними словами зі сцени Будинку куль-

тури звернувся голова райдержадміністрації Віктор Гонтаренко, голова райради Дмитро Сипко, начальник відділу освіти райдержадміністрації Сергій Дмитриченко. Вони побажали школі зустріти ще не один ювілей. Тим більше, що, за словами Віктора Гонтаренка, школа третя в районі за кількістю учнів і має перспективу розвитку.

Яскравою сторінкою свята було вітання голови правління Сумського обласного фонду «Благовіст» Григорія Дашутіна. Григорій Петрович пригадав, як ще рік тому домовлявся з головою селища Анатолієм Ставицьким достойно підготуватися до зустрічі ювілею. І обіцянка

виконана. Фонд «Благовіст» посприяв у встановленні нових комп'ютерів (до речі, не лише в Кириківській, а й усіх школах району). А спеціально до свята Григорій Дашутін підготував приємний сюрприз: навчальний заклад отримав у подарунок морозильну камеру, таку необхідну у шкільній їдальні.

Селищний голова Анатолій Ставицький, крім офіційних вітань, ще й звернувся зі словами поздоровлень та подяки від випускників свого року, бо свого часу і він закінчив Кириківську школу. Анатолій Андрійович також передав у дарунок школі туристичну палатку і пообіцяв сприяти туристичному гуртку, якщо його тут створять.

Звичайно ж очікуваним був виступ і колеги Оксана Кузьменко, директора Заводської школи В'ячеслава Вінницького, який передав вітання від учителів своєї школи і вручив подарунки для шкільної бібліотеки — цінні книги.

Цього дня ведучі зачитали безліч вітальних телеграм та листівок, що надійшли на адресу школи у зв'язку з ювілеєм від випускників, які розлетілися по всьому колишньому Радянському Союзу, але завжди пам'ятають свою першу альма-матер. А ще одним подарунком для усіх гостей свята став чудовий концерт, підготовлений артистами художньої самодіяльності.

За матеріалами сайту
Сумської обласної ради

Панорама освітніх новин

Є в дітей новий шкільний автобус

Швидко, безперешкодно, а головне вчасно дістатися до школи сьогодні вже можуть учні Миколаївського навчально-виховного комплексу Буринського району: влада їм подарувала новий автобус.

На придбання транспортного засобу було витрачено понад 122 тисячі гривень, які надійшли з районного бюджету. Як зауважив голова райдержадміністрації Олександр Товстуха:

“Молодь – перспектива району, а тому влада намагається забезпечити доступною освітою кожного юного жителя.”

Свою щирю вдячність за подарунок висловила директор Миколаївського НВК Ніна Дудка. Вона підкреслила, що з появою автобуса значно полегшиться шлях учнів до школи, а особливо для тих, хто проживає у віддалених селах.

Куди ж без тебе, мово рідна!

В Україні 9 листопада 2012 року відзначили День української писемності та мови.

Свято було запроваджено ще у 1997 році за часів правління Президента Леоніда Кучми. За православним календарем у цей день ушановують пам'ять Преподобного Нестора-Літописця. Сумчани, звісно, не залишили без уваги нашу солов'їну і 8 листопада у приміщенні обласної наукової бібліотеки ім. Крупської відбувся літературний вечір „Рідна мова – наш неocenний скарб”.

У заході взяли участь студенти Сумського вищого училища мистецтв і культури, а також члени літературної студії “Криниця”. Серед останніх – студенти I-III курсів бібліотечного та режисерського відділів. У стінах приміщення для численної слухачької аудиторії були зачи-

тані цікаві твори про Україну та рідну мову від таких юних авторів-початківців як Мірошніченко Ольга, Скосар Аліна, Фещенко Тетяна, Третякова Вікторія, Дубинська Наталія, Усенко Ксенія, Гарасюк Оксана. Також звучали вірші відомих і всіма улюблених поетів Ліни Костенко, Лесі Українки, Бориса Олійника.

Кульмінаційним моментом свята став вокальний номер студентки IV курсу відділу народного пісенного мистецтва Савчук Аліни. Літературно-музичний вечір закінчився бурхливими оплесками всім його учасникам, а гості залишились у піднесеному настрої.

Анна Кімлик,
студентка Львівського
державного університету
ім. І.Франка

Безсмертному “СЛОВУ” присвячується

21 листопада 2012 р. у Сумському художньому музеї ім. Н. Онацького відкрилась виставка книжкової графіки, присвячена 825-річчю «Слова о полку Ігоревім» – видатної пам'ятки давньоруської культури. На виставці представлено ілюстрації до даного твору відомих майстрів України, Росії та Білорусії: Г. Якутовича, В. Лопати, В. Фаворського, Д. Бісті, Г. Поплавського, М. Воробйова. Роботи виконані в різних техніках гравюри – офорт, ліногравюра, ксилографія та графітний олівець. Серед видатних митців книжкової гравюри презентує свої твори і художник з Сумщини (Буринський р-н) Микола Бондаренко, який протягом тривалого часу працює над

ілюстраціями до «Слова...». Автору вдалося в своїх виразних композиціях передати дух часу давно минулої епохи.

Виставку гідно доповнює приватне зібрання художньої та наукової літературної спадщини «Слова...» кандидата філологічних наук Віктора Звагельського.

Сама колекція ілюстрацій до «Слова...» у збірці музею нараховує біля 80 творів, але й невелика її частка, що представлена на виставці (30 творів), вражає високою майстерністю виконання та глибоким образним баченням.

Скарбниця здоров'я

Школи Сумщини –

**Без здоров'я і мудрості
незавидна, і мистецтво бліде,
і сила в'яне, і багатство без
користі, і слово безсиле.**

Герофіл – давньогрецький лікар, один з основоположників Олександрійської медичної школи

Про психічне здоров'я школярів

На базі Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів №23 відбувся круглий стіл за темою: «Проблеми формування психічного здоров'я у дітей шкільного віку», присвячений Всесвітньому дню психічного здоров'я.

Його організували управління охорони здоров'я та інформаційно-методичний центр управління освіти і науки Сумської міської ради з метою виявити проблеми у формуванні, збереженні та зміцненні психічного здоров'я школярів у сучасному освітньому середовищі.

У засіданні круглого столу взяли участь представники управління охорони здоров'я та управління освіти і науки Сумської міської ради, науковці СДПУ ім. А.С. Макаренка, лікарі та психологи закладів охорони здоров'я, учителі основ здоров'я, психологи, соціальні педагоги шкіл міста та духовенство.

Мова йшла про стан здоров'я дітей м. Суми, удосконалення щорічних профілактичних медичних оглядів школярів щодо виявлення факторів ризику алкогольних та наркотичних проблем, проблеми психічного здоров'я дітей молодшого шкільного віку, розв'язання психічних проблем школярів в умовах навчального закладу, як зрозуміти підлітка і як з ним спілкуватися, про надання медико-психологічної допомоги підліткам, які переживають кризові або психотравмуючі ситуації, роботу з сім'ями, про духовне здоров'я підлітків.

Учасники круглого столу відзначили, що здоров'я та розвиток дітей і підлітків визначаються багатьма чинниками. Багато в чому воно залежить від спадковості, від середовища життя, в якому росте й розвивається дитина, від морального й матеріального стану родини, від мікроклімату в навчальному закладі, від контакту з однолітками. Організм підлітків сьогодні розвивається в умовах постійних стресових перевантажень, що призводить до розладу механізмів саморегуляції фізіологічних функцій і сприяє розвитку хронічних захворювань.

Як повідомила викладач кафедри спортивної медицини та валеології СДПУ ім. А.С. Макаренка Марина Вербенко, за їх дослідженням 50% сімей з дітьми в м. Суми мешкають в однокімнатних квартирах, 43% сімей проживають з батьками. Лише 50% дітей молодших класів мають окрему кімнату, всього 16% займаються фізкультурою поза школою, 31% дітей перебуває на свіжому повітрі менше 2 годин, 10% недосипають більше 2 годин. Учні перевантажені шкільними програмами та домашніми завданнями.

Психолог «Клініки, дружньої до молоді» Ольга Масалітова розповіла, що за її спостереженнями у 25% підлітків, які звернулись у «Клініку», були складності у спілкуванні в сім'ї, у 21% - у спілкуванні з протилежною статтю, у 14,5% - з ровесниками. Вона наголосила, що основними принципами роботи з підлітками повинні бути спокій, діалог, чесність, договір.

Міський психотерапевт, завідувач суїцидологічним центром СМКЛ №5 Василь Бочаров розповів про роботу центру, цілодобового телефону довіри (33-40-50) щодо надання медико-психологічної допомоги підліткам, які переживають кризові або психотравмуючі ситуації.

Протоієрей Василій, керівник відділу по співпраці з лікувальними закладами Сумської єпархії Української Православної Церкви, зупинився на питанні духовного виховання підлітків, розповів про роботу недільних шкіл при сумських храмах, оздоровчих таборів.

Учасники круглого столу визначили дієві механізми збереження психічного здоров'я дітей та підлітків, шляхи формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя, на боротьбу зі шкідливими звичками та проявами ризикованої поведінки в учнівському середовищі. Допомога підліткам має надаватися спільно різними фахівцями (педіатрами, психологами, соціальними працівниками) із застосуванням найновіших форм спілкування, зокрема телефонів довіри, анонімних психологічних консультувань тощо.

Довідково

У структурі захворювань серед школярів міста захворювання нервової системи знаходяться на 2 місці – 99,6%, у структурі даної патології переважають вегето-судинні дистонії – 79,8%. Серед школярів у структурі хронічної патології захворювання нервової системи – на 3 місці.

У структурі дитячої інвалідності 73% становить інвалідність дітей шкільного віку. На 1 місці – хвороби нервової системи, на 2 місці – розлади психіки та поведінки.

У 2011 р. звільнено від екзаменів 225 школярів, у 2010 році - 322 школярі, у 2009 р. - 176 школярів. В основному діти звільняються у зв'язку з захворюваннями нервової системи (вегето-судинні дистонії з ангіоспазмами).

Наркологічна ситуація в місті є напруженою. На профілактичному обліку в обласному наркологічному диспансері перебуває 63 підлітки – сумчанина, які епізодично вживають алкоголь (в поточному році взято на облік 35 підлітків), 8 – епізодично вживають наркотики (в поточному році взято на облік 7 підлітків). При профоглядах виявлено 14 підлітків, які епізодично вживають алкоголь. Наркопостами навчальних закладів міста виявлено 8 підлітків, які епізодично вживають алкоголь, та 1 – епізодично вживає наркотики. У міській дитячій клінічній лікарні проліковано в поточному році 13 дітей внаслідок алкогольного отруєння.

Кафедра спортивної медицини і валеології Сумського ДПУ ім. А.С. Макаренка провела у 2011 році опитування хлопців 15-17 років за зверненням управління охорони здоров'я Сумської міської ради. Серед опитаних учнів не вживають алкоголь –

40%, вживають алкоголь при певних традиціях – 28,6%, вживають рідко (4-5 раз на рік у зв'язку з урочистостями та в дуже малій кількості) – 20% та часто вживають (2-3 рази та більше в місяць, не тільки з приводу, а й «просто так») – 11,4%. При цьому 72,9% учнів уперше скуштували алкоголь до 15 років і 25,7% учнів уперше вжили алкоголь у віці 15-17 років.

Перше вживання алкоголю відбулося на свято, під час сімейних урочистостей (44,3%), з друзями на свято (23,6%), з цікавості (22,1%), з друзями «за компанію» (5,7%) та з інших причин (4,2%).

Частіше за все учні вживають пиво – 63,1%,

рідше шампанське або сухе вино – 26,1%, найрідше – горілку, коньяк, самогон – 10,7%. При цьому за один прийом учні уживають до 200 г спиртних напоїв (53,5%), рідше 50 г (25,7%) і найменше вживають 100 г (20,8%).

На питання «Клініки, дружньої до молоді» «Чи вживали ви наркотичні речовини?» «НІ» - відповіло 81% підлітків та молоді, інші 19% - «ТАК» (спробували «легкі» наркотики декілька раз в житті - 15%, вживають постійно – 2% та вважають себе наркоманами теж 2% опитаних). Опитування проводилось у лютому цього року.

Школа, що забирає здоров'я, нам не потрібна

Педагоги знову сіли за парти заради здоров'я дітей.

23 жовтня розпочався другий навчальний рік у Школі «Педагогіка здоров'я» на базі кафедри спортивної медицини і валеології Сумського Державного педагогічного університету ім. Макаренка для педагогів навчальних закладів м. Суми, відповідальних за організацію Шкіл сприяння здоров'ю.

Методист інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Сумської міської ради Наталія Голобородько підвела підсумки роботи Школи у 2011-2012 навчальному році. Нагадала, що завдяки методологічній підтримці науковців міська мережа Шкіл сприяння здоров'ю розширилась з 4 до 16 навчальних закладів. За результатами конкурсу – захисту сучасної моделі навчального закладу – Школи сприяння здоров'ю 2012 року до обласної мережі тепер входить 6 навчальних закладів. А переможці Всеукраїнського етапу різних років – Сумська гімназія №1 (2006 року), міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді м. Суми (2009 року), дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №14 «Золотий півнік» (2012 року) уходять до національної мережі Шкіл сприяння здоров'ю. Багато навчальних закладів упровадили різні здоров'язберігавальні технології і теж готуються стати Школами сприяння здоров'ю.

Наталія Голобородько вручила подяки управління освіти і науки Сумської міської ради викладачам-волонтерам СДПУ ім. Макаренка, які проводили заняття в Школі «Педагогіка здоров'я», надали свої наукові розробки для впровадження в практику.

Старший викладач Сумського ОІППО, керівник лабораторії з проблем здоров'язберігавальної діяльності в закладах освіти Валентина Успенська наго-

лосила, що «школа, яка забирає здоров'я, нам не потрібна». Вона проаналізувала переваги та недоліки Шкіл сприяння здоров'ю, які брали участь в обласному етапі конкурсу. Дала рекомендації щодо створення моделі Школи сприяння здоров'ю.

Також на занятті були розглянуті результати анкетування педагогів щодо діяльності Школи «Педагогіка здоров'я». Ураховуючи побажання вчителів, у цьому навчальному році вирішено проводити заняття у форматі методичних майданчиків для педагогів дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів окремо і не тільки на базі СДПУ ім. Макаренка, але й кращих навчальних закладів міста. Планується розглянути питання профілактики порушень постави, збереження психічного здоров'я школярів, методичні підходи до ставового виховання, роботу з батьками з питань формування ціннісного ставлення до здоров'я дітей, тощо. До проведення занять будуть залучатись і лікарі лікувально-профілактичних закладів м. Суми.

Нагадаємо, що Школа «Педагогіка здоров'я» була створена у жовтні минулого року вперше в Україні за ініціативи управління охорони здоров'я Сумської міської ради спільно з інформаційно-методичним центром управління освіти і науки та Сумським Державним педагогічним університетом ім. Макаренка на базі кафедри спортивної медицини і валеології університету з метою розширення мережі «Шкіл сприяння здоров'ю».

Наталія Зобова,

лікар-методист інформаційно-аналітичного центру медичної статистики управління охорони здоров'я Сумської міської ради, міський санолог

На часі - нові освітні проекти для якісної превентивної освіти в державі та області

Загальнодержавна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки визначає низку заходів закладів освіти, спрямованих на створення ефективної системи дієвих заходів щодо запобігання подальшому поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу, забезпечення профілактики поширення ВІЛ-інфекції серед дітей, учнівської та студентської молоді, формування здорового способу життя та відповідальної поведінки, забезпечення прав ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД.

На виконання Програми в загальноосвітніх навчальних закладах викладання предмета «Основи здоров'я» в основній школі здійснюється на засадах розвитку життєвих навичок. Учителі пройшли навчання на тренінгових експрес-курсах з отриманням сертифікату педагога-тренера факультативних курсів з профілактики ВІЛ/СНІД («Школа проти СНІДу» та «Захисти себе від ВІЛ») і впроваджують цей курс в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах.

Нові проекти – **«Зміцнення потенціалу Всеукраїнської спілки вчителів і тренерів для поліпшення доступу до якісних послуг з профілактики ВІЛ/СНІДу»** за підтримки Європейського Союзу та **«Посилення спроможності педагогів у забезпеченні дієвої профілактики ВІЛ/СНІДу, протидії стигми і дискримінації»** від Глобального Фонду впроваджуються Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України спільно з Всеукраїнською громадською організацією «Дитячий фонд здоров'я через освіту». Мета проектів – забезпечення європейських стандартів якісної превентивної освіти, запобігання стигми і дискримінації, інтеграції ВІЛ-інфікованих дітей до шкільного середовища, розвитку партнерства з батьками, учнями, державними установами і громадськими організаціями (запровадження у 400 навчальних закладів України). За проектами буде також здійснюватись підготовка фахівців післядипломної освіти для подальшого навчання педагогів навчальних закладів, а також забезпечення навчальних закладів комплектами сучасних видань для педагогів і учнів.

Шляхи і механізми реалізації проектів, що взаємодоповнюють один одного, обговорювалися під час Всеукраїнського семінару «Планування, упровадження, моніторинг та оцінка проектів, спрямованих на виконання заходів Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і вкорих на СНІД на 2009-2013 роки», що пройшов у Києві з 12 по 17 листопада. Участь у ньому взяли представники управлінь освіти і науки обласних державних адміністрацій та інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Семінару передувала Всеукраїнська нарада «Партнерство на національному і регіональному рівнях задля забезпечення дієвості освітнього сектора у протидії епідемії ВІЛ/СНІДу». Учасниками наради були представники МО-Нмолодьспорту України, Державної служби України з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань, Усеукраїнських громадських організацій «Дитячий фонд здоров'я через освіту», «Здоров'я жінки і планування сім'ї» та «Всесвіт», МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», Німецького товариства технічної співпраці (GIZ), Корпусу Миру США, регіональних рад з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, Всеукраїнської Ради церков і релігійних організацій та міжнародних організацій, які працюють у сфері профілактики ВІЛ-інфекції, освітніх установ.

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді і спорту України (від 21.11.2012 №1314) спрямовує діяльність навчальних закладів на виконання заходів, передбачених проектами.

У Сумській області розпочато підготовчу роботу з впровадження освітніх превентивних проектів. Визначаються базові загальноосвітні навчальні заклади, які будуть входити до мережі «Шкіл, дружніх до дитини». Школи мають стати прикладом з формування здорового способу життя у регіоні. Згідно з

планом запровадження проектів педагогічні колективи цих шкіл отримують ресурсну підтримку від Глобального Фонду, Європейського Союзу, Корпусу миру США та ін.

Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної передбачено проведення навчання педагогів навчальних закладів – «Шкіл, дружніх до дитини» з впровадження якісної превентивної освіти на засадах розвитку життєвих навичок. Для методистів рай (міськ) методичних кабінетів, директорів навчальних закладів «Шкіл, дружніх до дитини», їх координаторів будуть проведені інструктивно-методичні наради. Для заступників директорів з виховної роботи, учителів основ здоров'я основної та початкової школи, учителів факультативних курсів з профілактики ВІЛ/СНІДу («Школа проти СНІДу», «Захисти себе від ВІЛ») та педагогів-організаторів визначених навчальних закладів – експрес-курси з підготовки педагогів-тренерів освітніх програм.

Суттєву підтримку від Глобального Фонду, Європейського Союзу отримують також педагоги-тренери превентивних програм «Основи здоров'я» та

«Захисти себе від ВІЛ» («Школа проти СНІДу»), які пройшли навчання на експрес-курсах у 2009-2012 роках. Це будуть навчальні друковані та електронні посібники. А школи, де буде впроваджено превентивний курс «Захисти себе від ВІЛ» – по 20 посібників для навчання учнів.

Для реалізації проектів в області заплановано налагодити співпрацю з Координаційною радою з питань протидії туберкульозу, ВІЛ-інфекції/СНІДу та боротьби з наркоманією при Сумській облдержадміністрації.

Валентина УСПЕНЬСКА,

старший викладач кафедри методики початкової та природничо-математичної освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'язбережувальної діяльності в закладах освіти Сумського ОІППО, регіональний координатор, відповідальний за реалізацію проектних заходів за підтримку Глобального Фонду та Європейського Союзу в Сумській області

Сумська обласна державна адміністрація
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
НАКАЗ

13.11.2012

м. Суми

№ 814-ОД

Про проведення обласного конкурсу
«Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу» для
учнів 4-5 класів

Зареєстровано в Головному управлінні юстиції
у Сумській області «19» листопада 2012 року
за № 73/ 1390.

Відповідно до статті 51 Закону України «Про освіту», статті 23 Закону України «Про загальну середню освіту», з метою популяризації вітчизняної дитячої книги, розвитку читацької культури учнів 4-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів та заохочення їх до систематичного читання сучасної української літератури.

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про обласний конкурс «Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу» (додається).
2. Забезпечити Сумському обласному інституту післядипломної педагогічної освіти (Живодьор В.Ф.) підготовку та проведення заходу.
3. Призначити відповідальним за проведення заходу та фінансово-відповідальним методиста з бібліотечних фондів Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Поталову Н.І.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його опублікування в друкованих засобах масової інформації загальнообласної сфери розповсюдження.
6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Т.в.о. начальника управління освіти і науки

І.О. Песоцька

Ю.І.Харламов

в.о. заступника начальника
управління – начальник відділу

В.А.Романець

головний спеціаліст-юристоконсульт

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ управління освіти і науки
обласної державної адміністрації
13.11.2012 № 814- - ОД

Зареєстровано в Головному управлінні юстиції
у Сумській області «19» листопада 2012 року
за № 73/ 1390.

**Положення
про обласний конкурс
«Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу»**

1. Загальні положення

1.1. Конкурс «Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу» (далі – Конкурс) проводиться з метою популяризації сучасної вітчизняної дитячої книги та заохочення учнів 4-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів до систематичного читання сучасної української літератури задля постійного підвищення культурного рівня учнів і покращення якості й ефективності процесу читання.

Основними завданнями Конкурсу є:

- вироблення у дітей навичок самостійної роботи з книгою;
- популяризація сучасної вітчизняної дитячої книги;
- створення умов для позитивної мотивації учнів до читання, розширення в них читацького світогляду, розвитку їх читацьких умінь.

1.3. Конкурс проводиться на добровільних засадах і є відкритим для загальноосвітніх навчальних закладів усіх форм власності та типів підпорядкування.

2. Учасники Конкурсу

2.1. У Конкурсі беруть участь учні 4-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від форм власності та підпорядкування.

2.2. Написання конкурсних робіт здійснюється під керівництвом учителів початкових класів, української мови

та літератури, бібліотекарів загальноосвітніх навчальних закладів.

3. Умови, строки проведення Конкурсу

3.1. Конкурс проводиться з 20 по 30 листопада 2012 року.

3.2. Для участі в конкурсі роботи надсилаються до Сумського інституту післядипломної педагогічної освіти за адресою: вул. Римського-Корсакова, 5, м. Суми 40007.

3.3. Результати конкурсу оголошуються з 15 по 25 грудня 2012 року.

4. Організаційний комітет і журі Конкурсу

4.1. Для організації та проведення Конкурсу створюється організаційний комітет, до складу якого входять представники управління освіти і науки обласної державної адміністрації, управлінь, відділів освіти районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад; заступників директорів загальноосвітніх навчальних закладів з виховної роботи, учителів початкових класів, української мови та літератури, шкільних бібліотекарів, педагогів-організаторів.

4.2. Склад організаційного комітету та журі затверджується наказом управління освіти і науки обласної державної адміністрації.

4.3. Очолює організаційний комітет голова. Голова організаційного комітету здійснює розподіл повноважень між його членами і керує роботою з організації проведення Конкурсу.

Секретар організаційного комітету приймає роботи переможців Конкурсу, узагальнює отриману інформацію та готує звіт про проведення Конкурсу та довідку-подання на переможців.

Члени організаційного комітету здійснюють організаційну роботу щодо проведення Конкурсу.

4.4. Для визначення переможців Конкурсу формується журі, склад якого затверджується відповідним наказом управління освіти і науки обласної державної адміністрації. До складу журі входять голова, секретар та члени журі.

4.4.1. Голова журі:

- організовує роботу журі;
- забезпечує об'єктивність оцінювання конкурсних матеріалів;
- бере участь у визначенні переможців Конкурсу.

4.4.2. Секретар журі:

- оформляє протокол проведення Конкурсу;
- узагальнює отриману інформацію;
- готує звіт про проведення Конкурсу та довідку-подання на переможців.

4.4.3. Члени журі:

- оцінюють конкурсні роботи за критеріями, зазначеними в додатку 1;
- складають оціночні відомості;
- визначають переможців Конкурсу.

5. Вимоги до конкурсної роботи (відгуку)

5.1. Відгук пишеться на твір українського сучасного автора, виданий не раніше 2008 року.

5.2. Обсяг роботи не повинен бути менше однієї сторінки рукописного тексту формату шкільного зошита.

5.3. Робота повинна бути написана чітким розбірливим почерком.

5.4. Кожен учасник Конкурсу обов'язково повинен указати прізвище, ім'я, клас та навчальний заклад, у якому навчається, а також прізвище, ім'я, по батькові бібліотекаря, учителя початкових класів, української мови та літератури, які надавали допомогу в оформленні конкурсної роботи.

5.5. Роботи, подані на Конкурс, учасникам не повертаються.

6. Визначення переможців Конкурсу

6.1. Визначення переможців Конкурсу здійснюється за критеріями, зазначеними у додатку 1.

Переможцем Конкурсу вважається учасник, який набрав найбільшу кількість балів:

I місце – 20-21 бал;

II місце – 18-19 балів;

III місце – 17-16 балів.

Переможці Конкурсу нагороджуються дипломами і цінними подарунками.

6.4. Учасники мають право після завершення кожного етапу Конкурсу ознайомитись з експертною оцінкою журі.

6.5. Бібліотекарі та вчителі, під керівництвом яких здійснювалося написання конкурсних робіт учасниками-переможцями, визначаються переможцями.

6.6. Бібліотекарі та вчителі, учні яких посіли призові місця, нагороджуються дипломами та цінними подарунками.

6.7. Учасники Конкурсу, нагороджені дипломами та цінними подарунками, повинні подати журі копії свідоцтва про народження та документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів.

6.8. Бібліотекарі та вчителі, нагороджені дипломами та цінними подарунками, повинні подати журі копії свідоцтва про народження та документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів.

7. Фінансування Конкурсу

7.1. Конкурс є некомерційним заходом, вступний внесок не передбачений.

7.2. Фінансові витрати на організацію Конкурсу та забезпечення нагородження його переможців цінними подарунками – за рахунок управління освіти і науки обласної державної адміністрації.

7.3. Витрати на відрядження для участі в церемонії нагородження – за рахунок сторони, що відряджає.

Т.в.о заступника
начальника управління – начальника відділу

Ю.І. Харламов

Шкільне краєзнавство - важлива ланка

Краєзнавству належить провідна роль у формуванні розвиненої духовної особистості. З усебічного вивчення природних, соціально-економічних та історичних умов рідного краю, тобто з краєзнавства, починається українознавство. Бо саме завдяки подорожам школярі мають можливість побачити світ таким, яким він є насправді, краще зрозуміти свій народ, ближче ознайомитись з традиціями, національним колоритом.

Програма з географії для 5-9 класів передбачає систематичне проведення як в урочний, так і в позаурочний час практичних робіт на природі, виконання яких забезпечує вироблення в учнів практичних умінь та навичок. Цьому великою мірою сприяють екскурсії на природу, у процесі яких учні фотографують територію, проводять метеорологічні, гідрологічні, геоморфологічні, фенологічні та інші спостереження, дослідження ґрунтів тощо. На екскурсіях, які проводяться згідно з вимогами програми, школярі здобувають знання про свій рідний край, відповідно накопичуючи краєзнавчий матеріал для кращого розуміння і засвоєння географічних закономірностей.

Пошукова група ЗОШ №29 м. Суми більше, ніж за десятиріччя існування працювала за різними напрямками, побувала в різних куточках нашої області. А почалося все з бажання дізнатися більше про історію рідного міста. Мандруючи разом з учнями тихими вулицями Сум, ми дізналися багато цікавої інформації про культурні споруди, видатних людей рідного міста. Результатом такої роботи став створений разом з учнями відеопутівник „Легенди, сповіді, мрії...”, за який отримали I місце в туристсько-краєзнавчій експедиції „Мій рідний край”. А зібрані матеріали фото- і відеозйомки використовуються при вивченні теми „Географія Сумщини” у 8-9 класах.

Під час подорожей по рідному краю учні збирають краєзнавчий матеріал, проводять різноманітні спосте-

реження за місцевими явищами і об'єктами, набувають знання, які допомагають краще зрозуміти і засвоїти курс географії в школі, а інколи такі подорожі навіть спонукають до власної літературної творчості, як це сталося з ученицею десятого нині класу Олександрою Маслак. Під враженнями від експедиції вона написала власний вірш, присвячений рідному місту.

*Коли ти безцільно блукаєш по світу,
Не знаєш, куди тобі йти взагалі,
Згадай-но про край весь в бузковому цвіті,
Про край, що єдиний на нашій Землі.
Я певна, згадаєш про нашу Сумщину,
Домівку, природу, про рідних, близьких.
А промінь вже впав на зелену ліщину,
Скоріш, мандрівник, повертайся до них.*

Залежно від спрямованості, змісту й характеру туристично-краєзнавчу роботу можна поділити на такі види: пізнавальна, дослідницька, практична.

Пізнавальна діяльність пов'язана із спостереженням навколишнього середовища. Характерною особливістю цього виду туристично-краєзнавчої роботи є те, що в процесі її учні здобувають знання з безпосереднього оточення. Така діяльність розвиває інтерес школярів до краєзнавства, формує позитивне ставлення до різних сторін життя.

Дослідницька діяльність передбачає не пасивне спостереження, а різноманітну активну роботу. Це науковий пошук, відкриття раніше невідомих фактів. У дослідницькій діяльності особливо яскраво виявляється активність учнів, їх вміння самостійно здобувати знання. Саме такою була наша діяльність під час експедиції „Історія міст і сіл України”. Здалося б, про що і як можна розповісти, коли вже все, нібито, вивчено і описано. Але є на території нашої малої Батьківщини цікаві міста, які варті того, щоб про них знали.

Так під час подорожі до міста Тростянець ми хотіли спочатку описати шоколадну фабрику і цікаві споруди міста. Але коли завітали до Краснотростянецької дослідної станції, поспілкувалися з її керівником Ігнатенком Василем Андрійовичем, зрозуміли, що якщо до нас вже тут побували Грабовський, Чайковський, Чехов, духовний наставник Петра I протоієрей Надаржинський, князі Голіцини, то чи не є історія урочища Нескучного історією міста Тростянець. Особливо нас вразив красень дуб, якому більше 350 років. Деревини цього велетня вистачить на цілий будинок. Незабутні враження залишив і грот, збудований до 100-річчя перемоги в Полтавській битві.

Творчий пошук проводиться на високому рівні пізнавальної, практичної ініціативи, активності та емоційного настрою, що створює сприятливі передумови для розвитку високих моральних якостей особистості. Кожний учасник подорожі, експедиції або екскурсії під керівництвом учителя може проводити спостереження та елементарні наукові дослідження. Це підвищує увагу учнів до об'єктів дослідження, сприяє розвитку розумової активності дітей.

Краєзнавча робота є найбільш ефективною формою вивчення рідного краю, оскільки вона дає можливість організувати постійні спостереження за певними географічними об'єктами, явищами і процесами, збирати цінний краєзнавчий матеріал. Також краєзнавство всебічно розвиває світогляд учнів, прищеплює їм навички дивитися на світ очима дослідника, допомагає конкретизувати найскладніші абстрактні поняття, зробити їх більш життєвими. Під час туристсько-краєзнавчих експедицій у школярів розвивається спостережливість, уміння виявляти зв'язки і взаємозв'язки у природі і суспільстві. Вони вчаться орієнтуватися та проводити вимірні роботи на місцевості.

Проводячи шкільні краєзнавчі експедиції, учителі географії повинні виходити насамперед з того, що значення експедиційної роботи учнів полягає не сті-

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ

льки в економічному ефекті чи науковому здобутку, скільки в суспільно-корисній спрямованості їхньої роботи. Такі експедиції дають змогу вчителям запалити юних дослідників вогником творчого пошуку, романтикою розвідки, радості відкриття, допитливості, розвивати бажання пізнавати щось нове. Краєзнавча експедиційна робота відкриває великі можливості і для залучення підростаючого покоління до благородної справи охорони природи.

Виховне значення шкільних краєзнавчих експедицій значно підвищується тоді, коли експедиційна робота дітей пов'язується з пошуковою і науково-дослідницькою роботою дорослих. При цьому юні дослідники краще пізнають певний об'єкт, вони не залишаються в ролі простих спостерігачів, а активно працюють разом з дорослими. Також перебуваючи на свіжому повітрі діти загартовуються фізично.

Під час екскурсії перед дітьми розкриваються багатство і краса рідного краю, прищеплюється бережливе ставлення до природи, звертається увага на раціональне використання природних багатств.

Віктор КОЛЕСНИК,
учитель географії вищої
категорії, старший учи-
тель ЗОШ №29 м. Суми

Влада і молодь - перші кроки до діалогу та спільної праці

За молодим поколінням – майбутнє. А ось яким молодь хоче бачити це майбутнє можна було дізнатись на дводенному обласному семінарі-тренінгу «Соціальні ініціативи молоді».

Під час заходу активісти Сумщини мали можливість навчитися лідерським якостям, набути навички реалізації соціальних ініціатив, долучитися до розробки нових цікавих проєктів, а також висловити особисті пропозиції щодо поглиблення молодіжної політики в регіоні.

Семінар-тренінг передбачав запровадження різноманітних практичних занять, змагань, презентацій усеукраїнських проєктів і роботу в секціях. Остання була поділена за такими напрямками: «Молодь і влада» (стажування в органах державної влади), «Відповідальність починається з мене» (соціальний проєкт, спрямований на пропаганду здорового способу життя), «Святкування в області Дня студента».

Досить корисним і пізнавальним виявився тренінг «Міжнародне співробітництво. Молодіжна громадська дипломатія», що був організований представниками Молодіжної міжпарламентської асамблеї України та ВМГО «Спілкою робітничої молоді України» (м. Київ) за підтримки Державної служби молоді та спорту України. Основною метою було

створення спеціальної команди, яка в майбутньому буде брати участь у міжнародних програмах. Її членами стали представники соціально-орієнтованих неурядових громадських організацій. Після закінчення заходу всі учасники отримали цінні для них сертифікати.

«Влада підтримує молодіжні проєкти, дослухається до думки молодих людей, сприяє втіленню їх ініціатив. Адже ідеї молоді – яскраві та неординарні», – зауважив заступник голови, керівник апарату облдержадміністрації Олександр Цупро. «Політичне і громадське життя суспільства не залишає байдужим юних жителів області, а тому вони прагнуть до самореалізації. Активізація громадянської позиції молоді – дієвий механізм налагодження продуктивного діалогу «молодь – влада», – підкреслила Ірина Козолуп, тимчасово виконуюча обов'язки начальника управління у справах сім'ї, дітей і молоді облдержадміністрації.

Семінар відбувся на базі відпочинку «Сонячна галявина» за підтримки управління у справах сім'ї, дітей і молоді облдержадміністрації спільно з Сумським обласним центром відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання.

Анна КІМЛИК

КОНФЛІКТИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

У перекладі з латинського поняття «конфлікт» означає «зіткнення». Якщо конкретизувати його, то конфлікт можна визначити як зіткнення протилежно спрямованих, несумісних одна з одною тенденцій у свідомості окремого індивіда, у міжособистісних стосунках індивіда чи груп людей, яке супроводжується негативними емоційними переживаннями. Кожна сторона робить усе можливе, щоб була прийнята її точка зору і заважає іншій стороні робити те саме.

Знання закономірностей, за якими виникають і розвиваються конфлікти, дозволяють ліквідувати їх у самому зародженні, у будь-якому випадку суттєво їх послабити. На думку В.А. Семиченко, для того, щоб конфлікт виник, потрібний певний збіг обставин, вплив чинників, які мають назву конфліктогенів.

Конфліктна ситуація в організації – це об'єктивна основа конфлікту, яка фіксує виникнення реального протиріччя в інтересах та потребах сторін. Вона передбачає суперечливі позиції з будь-якого приводу, прагнення до протилежних цілей, використання різних засобів для їх досягнення, розбіжність інтересів, бажань тощо. Отже, конфліктна ситуація в організації включає: учасників конфлікту; ними можуть бути як окремі індивіди або різні за масштабами соціальні групи, так і окрема особистість; умови протікання конфлікту; образи конфліктної ситуації.

Образи конфліктної ситуації – це внутрішні картини ситуації: уявлення учасників конфлікту про самих себе (про свої мотиви, цілі, можливості); уявлення про протилежну сторону (її мотиви, цілі, можливості); уявлення кожного учасника про те, як інший сприймає його; уявлення про середовище, в якому реалізуються конкретні відносини.

Конфліктні ситуації, що існують у значній кількості, переходять у конфлікт лише у разі порушення балансу інтересів учасників взаємодії та за певних умов. Конфліктна ситуація – це умова виникнення конфлікту. Для переростання такої ситуації в конфлікт необхідними є зовнішній вплив або інцидент, котрий характеризує активізацію дії однієї сторони на інтереси іншої. Він може виникнути випадково, незалежно від бажання учасників, унаслідок об'єктивних причин або як результат неграмотної взаємодії (без урахування психологічних особливостей іншої сторони).

У конфліктній ситуації в організації кожна зацікавлена сторона прагне відстоювати та досягати реалізацію власної мети, при цьому вона наводить аргументи на свою користь, перешкоджає опоненту чинити так само, використовує всі прийнятні у даній ситуації заходи та форми впливу та намагається здолати опір іншої сторони.

Кожна сторона-учасник конфлікту має внутрішню та зовнішню позицію. Зовнішня позиція – це мотивування участі у конфлікті, коли кожна зі сторін відкрито демонструє себе іншій. Вона може співпадати, але може і не співпадати з внутрішньою позицією, яка є набором тих інтересів, мотивів, цінностей, які примушують людину або групу людей уключитися в конфлікт.

Слід відзначити, що конфліктна ситуація в організації у значній мірі характеризується перекошеністю, невизначеністю. Тому саме невизначеність результату є необхідною умовою виникнення конфлікту, адже тільки в цьому випадку в конфлікт можуть вступати ті його учасники, що із самого початку приречені на поразку.

У випадку нейтральної взаємодії, ситуація спілкування сприймається адекватно. Звичайно, відбувається певне перекошенування та втрата інформації у процесі комунікації учасниками. Однак у конфліктній ситуації сприйняття зазнає особливих змін – зростає ступінь його суб'єктивності.

Проте сучасна наука дійшла висновку, що конфлікт, у супереч негативним рисам, відіграє й позитивну роль: є стимулом змін, розвитку вперед, джерелом творчої енергії, якою слід управляти, тобто спрямовувати її в бажане річище. А.М. Ішмуратов виокремлює чотири фази протікання конфлікту, а саме:

- латентна фаза, яка передбачає виникнення ре-

альної суперечності в інтересах, потребах, цілях сторін;
- демонстративна фаза – реальність сприйняття як конфліктна, люди прагнуть перекопати один одного. Характерні прояви роздратування, не зваженості, агресивності;

- агресивна фаза – це інцидент. Вся увага поглинута бажанням зробити якомога гірше іншій людині, знищити противника. Образ ворога – головне надбання цієї стадії розвитку конфлікту;

- батальна фаза – руйнування «Я – концепція» противника, його психологічне знищення, повна дискредитація його інтересів і цінностей.

Позитивний фінал конфлікту – це відновлення нормального спілкування, коли людина знаходиться в конфліктній ситуації, для ефективного вирішення проблеми необхідно вибрати певний стиль поведінки, притаманний саме їй.

Існує п'ять основних стилів вирішення конфлікту. В основі їх лежить система, що називається методом Томаса – Клімена. Ця система дозволяє створити для кожної людини власний стиль вирішення конфлікту. Цей стиль визначається тією мірою, якою людина хоче задовольнити власні інтереси.

Стиль конкуренції – людина намагається задовольнити власні інтереси, не враховуючи інших, спонукаючи їх шукати власний спосіб розв'язання проблем.

Стиль ухилення – людина не відстоює свої права, не співпрацює ні з ким. Щоб розв'язати проблеми, просто ухиляється від вирішення конфлікту.

Стиль пристосування – людина жертвує своїми інтересами на користь іншої людини, поступаючись їй.

Стиль співробітництва – людина бере активну участь у вирішенні конфлікту та відстоює свої інтереси, але при цьому намагається співпрацювати з іншою людиною.

Стиль компромісу – характеризується відмовою від частин вимог, які раніше висувалися. Готовність пробачити. Він полягає в бажанні опонентів завершити конфлікт й прийти до загального узгодженого вирішення. Компроміс ефективний у випадках:

-розуміння опонентом, що він і суперник мають рівні можливості;

-наявності взаємовиключних інтересів;

-задоволення тимчасовим вирішенням;

-загрози втратити все.

Попередити і уникнути конфліктів можна, якщо зробити аналіз конфліктної ситуації і спробувати знайти взаємоприйнятне рішення. Щоб не тільки зберегти нормальні стосунки між опонентами, а й домогтися взаємовигідної співпраці. Якщо не вдається запобігти конфлікту, то пропонують шляхи його подолання:

-не варто зосереджуватися на власних думках;

- спробуйте налаштуватися на партнера;

-дайте можливість співрозмовнику висловитись, вислушайте його;

- висловіть партнеру свої почуття;

-поважно ставтесь до особистості партнера;

- цінить його думки;

-вмійте визнати свою помилку;

-запропонуйте вихід із ситуації;

-знайдіть щось загальне й спільне зі своїм співрозмовником;

- покажіть, що ви розумієте стан співрозмовника.

У сучасних організаціях та підприємствах, навіть у процесі ефективного управління, не можна усунути конфлікти, але ними можна управляти так, щоб максимально збільшити загальний вигаш для конфліктних сторін. Запобігання конфліктам та подолання їх в сучасних структурах можливе також за умов навчання учасників виробничого процесу навичок конструктивного міжособистісного спілкування.

Оксана СМЕЛІК,

методист кафедри методики початкової та природничо-математичної освіти

Реформування шкіл-інтернатів

Нині в Україні функціонують 330 шкіл-інтернатів, де навчаються 40,7 тис. учнів і близько 60 спеціалізованих шкіл, в яких отримують знання 5,6 тис. дітей з особливими освітніми потребами. У системі освіти України спеціальні навчальні заклади посідають не останнє місце, а тому сьогодні постало завдання подолати існуючий конфлікт між правом дітей на освіту та правом на виховання в сімейному оточенні. Це не єдине питання, яке потребує вирішення, а тому виникла необхідність обговорити процес реформування на державному рівні. З цією метою у стінах Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України пройшла Всеукраїнська нарада на тему «Забезпечення права на якісну освіту дітей з особливими потребами в спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах».

Уповноважений Президента України з прав дитини Юрій Павленко заявив: «Реформа шкіл-інтернатів для дітей з особливими потребами має відбуватися паралельно з активним розвитком інклюзивної освіти. Сьогодні майже 41 тисяча дітей, які через вади здоров'я виховуються в інтернатах, мають можливість реалізувати своє право на освіту, але одночасно втрачають право на виховання в сім'ї. Саме так визначає Конвенція ООН про права дитини». Реформа інтернатних закладів має відбуватися перш за все з урахуванням інтересів дитини, які полягають у праві кожного маленького громадянина мати сім'ю і якісну освіту, зважаючи на їхній рівень розвитку та освітні потреби. Реформування має початися з обстеження усіх дітей спецшкіл. Основна мета – не допустити, щоб у цих закладах перебували вихованці, які потрапили туди випадково і за

розвитком та станом здоров'я цілком спроможні здобувати знання у звичайній школі. Слід наголосити, що важливим моментом є удосконалення роботи психологічно-медичної педагогічної консультації, яка за результатами обстеження надає батькам рекомендації щодо форми навчання дитини. ПМПК зобов'язані постійно слідкувати за рівнем розвитку дітей і за найпершої можливості рекомендувати переведення дитини до загальноосвітньої школи. За словами Юрія Павленка, про низьку ефективність діяльності шкіл-інтернатів і ПМПК свідчить той факт, що у минулому навчальному році було переведено лише 200 чоловік до цих шкіл.

Під час наради також розглядався матеріально-технічний стан закладів, оскільки у 2013 році за дорученням Президента України спецшколи у повному обсязі повинні отримати нові підручники, у тому числі надруковані шрифтом Брайля. Юрій Павленко підтримав пропозицію Міністерства освіти і науки, молоді та спорту щодо проекту Державного бюджету на наступний рік про виділення 39,7 млн грн на видання навчальної літератури для дітей з особливими освітніми потребами.

Участь у Всеукраїнській нараді взяли представники управлінь освіти та науки обласних державних адміністрацій, керівники навчальних закладів для дітей з особливими потребами, фахівці з інклюзивної освіти, голови психологічно-медичної педагогічних консультацій, учителі, представники профільних наукових інститутів, а також громадські діячі.

Анна КІМЛИК

Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

кафедра психології:

- доцента кафедри – 1 посада

кафедра інформаційно-комунікаційних технологій:

- викладача – 4 посади

кафедра державного управління та педагогічного менеджменту:

- доцента кафедри – 2 посади

кафедра педагогіки та інноваційних технологій:

- викладача кафедри – 2 посади

Особи, які бажають узяти участь у конкурсі, подають такі документи:

- заяву на ім'я ректора;
- особовий листок з обліку кадрів із фотокарткою;
- копії документів про вищу освіту, науковий ступінь, вчене та почесне звання;
- список друкованих праць та винаходів.

Усі документи повинні бути засвідчені у встановленому порядку.

Умови проведення конкурсу та прийом документів для участі в ньому – за адресою:

40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 5, конкурсна комісія.

Телефон для довідок: (0542) 33-40-67

Директор училища, заслужений працівник культури України Надія Гринь зауважила, що студентські роки – це роки, які запам'ятовуються на все життя; це період активного навчання, відпочинку, початку дорослого життя та перших досвідів справжньої відповідальності. Вона тепло і сердечно привітала

всіх запрошених, а ведучі вечора побажали студентам широких перспектив у майбутньому і даремно не гаяти часу, а отримувати задоволення від цієї щасливої миті життя, яка, на жаль, триває так не довго.

Урізноманітнити відпочинок молоді прагнула і місцева влада, а тому до Міжнародного дня студента на Сумщині відбулися традиційні турніри з більярду та боулінгу серед вищих навчальних закладів області. «Ми працюємо над забезпеченням фізичного та інтелектуального розвитку учнівської і студентської молоді, підвищенням її спортивної майстерності. Приємно, що ініціативи влади підтримує соціально відповідальний бізнес, зокрема, спортивно-розважальний комплекс «БільБоу», у якому діє безкоштовна школа з більярду та боулінгу. Турніри з цих видів спорту сприяють організації змістовного дозвілля молоді», – підкреслив начальник управління у справах сім'ї, дітей і молоді облдержадміністрації Олег Лата.

За результатами турніру з більярду в номінації «Кращий командний результат» перше місце посів СумДУ. У номінації «Кращий особистий результат» перемогу здобув Станіслав Піняйкин (СумДУ). Другий у турнірній таблиці – Родіон Бабін (СФ ХНУВС). Третє місце поділили Олексій Попович (СДПУ ім. А.С. Макаренка) та Володимир Макаров (СФ ХНУВС). Загалом зі 132 балами перше місце посів Богдан Паньков (СумДУ). Другим став Вадим Тернов зі 117 балами (СДПУ ім. А.С. Макаренка), а третім – Богдан Мартинюк із 82 балами (УАБС). Хоча хлопець зайняв третє місце, однак протягом дня він набрав 160 балів з боулінгу, а тому має найкращий сумарний результат.

Нагородження переможців відбулося 17-го листопада під час фіналу проекту «Кращий студент Сумщини-2012». Цей конкурс був започаткований

минулого року і має на меті виявити креативних, талановитих студентів, стимулювати молодь до подальшого розвитку та підвищити рівень її суспільної активності. Участь у ньому взяли студенти з шести навчальних закладів області: Сумського державного університету, Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, Української академії банківської справи, Сумського національного аграрного університету, Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка та Глухівського педагогічного університету ім. О.Довженка.

Переможців визначали у чотирьох номінаціях і ними стали: Алла Радько («Наукова діяльність та навчання»), Яна Стратейчук («Громадська діяльність»), Михайло Гринь («Мистецтво і культура») та Вікторія Ференц («Спорт»). Усі вони навчаються у СНАУ. Однак кульмінаційним моментом стало визначення кращого студента Сумщини-2012 і це почесне звання здобув студент Української академії банківської справи Національного банку України Віктор Мунтян.

Студенти були відзначені грамотами голови Сумської обласної державної адміністрації та подяками Сумської обласної ради за активну громадську позицію та активну участь у реалізації молодіжної політики в області. Окрім урочистої церемонії, вручення відзнак і нагород, у ході святково-молодіжної програми було презентовано новий проект «Книга рекордів студентів Сумщини». Вона проілюструє найбільш яскраві досягнення молоді у різних сферах і найближчим часом з'явиться у друкованій та електронній версіях.

Виступи художніх колективів та окремих виконавців від вищих навчальних закладів піднімали настрій, урізноманітнювали вечір і створювали особливу атмосферу, де не лише панувала гордість за нашу молодь, але й згадувалось власне студентство – таке безтурботне, веселе та цінне для кожного.

Анна КІМЛИК,
студентка Львівського
державного університету
ім. І.Франка